



NY. 59. 4.



18

Q. D. B. V

117V.10

PRAEMISSA AD HOS. II. SEGM. XXI
VOCABVLI ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ EXPLICATIONE

XXII

V

EXAMEN VERNVM

DEO IVVANTE

IN ILL. GYMNAS. CASIMIR. ACADEM

CVM

ORATIONE CENSORIA

A. D. XVIII. XIX. ET XX. MART

IN SCHOLA SENATORIA AVTEM

A. D. XXI. ET XXII. EIVSD. MENSIS

MDCCLXXXII

HABENDVM

INDICVNT

DIRECTOR

ET

RELIQVI PROFESSORES

COBVRGI,

FORMIS AHLIANIS

m.



Vulgatus interpres Gen. 32, 10 habet: *Minor sum cunctis miserationibus tuis.* Sed quam exiliter senserit de hoc interprete Erasmus, ex iis apparet, quae ad illum adiecit Hieronymi locum: "Quid scriptum fuerit in Latino, parum liquet. In Graecis autem commentariis sic reperimus, *ἰκανός εἰμι* — id est, *sufficiat mihi de omni iustitia.*" Ergo improbavit Erasmus *miserationes* Vulgati, et consensit potius Augustino Quaeest. 102 in Gen. teste D. P. Sabatier h. l. sic transferenti: *Idoneus es mihi ab omni iustitia, et ab omni veritate.* Augustinus certe, *ἰκανός ἰδὲ μοι* legisse videtur, sic enim verba eius Latina intelligo, quamvis aliter eum legisse coniiciat Flaminius Nobilis ad h. l. scribens: „*ἰκανός εἰμι*. Ita vetusti codices, et Chrysof. Cyrillus „autem *ἰκανός εἰμι*, *idoneus sum.* S. August. videtur legisse „*εἰ μοι*. Ita enim q. 102. *Idoneus es mihi ab omni iustitia.*" Nisi fortasse malis Graecum interpretem, more poetarum, εἰ pro εἶσο posuisse. Samariticus interpres vocabulum ipsum חסדיה retinuit, quem significatum, ut iam § XXIII ad Gen. 19, 19 monui, Castellus omisit. Chaldaeus recentior posuit: *Non sum tanti, sed minor sum omnibus טובות bonis.* Isaacides adscripsit: *Minora sunt merita mea ירי החסדים by pietate paterna et fide, quam praestitisti mihi, propterea vereor, ne forte, quod confidere fecisti me, polluerim me peccato, quae causa esse potest, cur iradar potestati Esau.* Ezrides praeter ea, quae antea attuli, haec annotavit, vocabula חסד ואמת iam in antecedentibus a se esse explicata. Reiicit ergo nos ad Gen. 24, 27. חסד דבר Chesed est res quae non est debita. At Rabinus

binus vel ignoravit, vel non cogitavit usum huius vocabuli in reliquis eiusdem linguae dialectis, ubi de *σεργή* sine amore naturali parentum erga liberos, et liberorum erga parentes ponitur. Apud Arabas enim radix respondens *رژن* de lacte adhibetur matribus affluente. Io. Druſius et Christo. Cartwrightus more suo *δικαιοσύνην* pro benignitate accipiunt. Eques Ill. I. D. Michaëlis conuertit: Ich bin zu gering gegen alle die Gnade und Treue.

Exod. 15, 13: *Duxisti* *דָּוָה* *τῇ δικαιοσύνῃ σου* pietate tua paterna populum hunc. Codex Samaritanus consentit. Reliqui interpretes eadem transferunt ratione ac Gen. 20, 13, § XXIV. Aquila habet, *ἐν τῷ ἐλέει σου*, et codex vnus Reg. *ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου*. Interpres Samariticus et Chaldaeus vocabulum *דָּוָה* retinent. Ezrides explicat de columnis nubila vel ignea, quarum alterutra duceret eos, vel indicaret, ubi esset quiescendum, usque ad illud tempus. Eques Ill. I. D. Michaëlis conuertit: Gnädig führst du dein befreyetes Volk.

Exod. 34, 7: *דָּוָה נֶצַח* καὶ *δικαιοσύνην* διατηρῶν καὶ ἔλεος. *Seruans pietatem paternam erga millesimas generationes.* Variantes translationis Graecae lectiones suspicari nos iubent, antiquissimo in exemplari scriptum fuisse: *Διατηρῶν ἔλεος*. Nam in codice Alex. editione Ald. et Compl. legitur: *καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν καὶ ποιῶν ἔλεος*. Edit. Ald. etiam pro *διατηρῶν* habet *τηρῶν*, teste Lamb. Bosio ad h. l. Quum aliquis *δικαιοσύνην* margini alleuisset, quod *דָּוָה* et recte quidem de pietate paterna intelligeret, idem vocabulum cum gemina copula sensim in contextam receptum est orationem. Neque repugnem, si quis dicat, vocabulum *δικαιοσύνης* propterea margini esse adscriptum, quia in sequentibus eiusdem segmenti verbis quaedam iustitiae diuinae

commemorentur effecta, Deum scilicet animaduertere ob iniquitatem parentum in filios, nepotes, pronepotes atque abnepotes. Hieronymus etiam ad Ezech. 18, 1, haec verba sic transtulit: *Et iustitiam seruans et misericordiam.* Chaldaeus antiquior habet טיבוי Chaldaeus recentior חסר וטיבוי Chaldaeus Hierosolymitanus טיבוי Syrus טיבותא Samariticus חסר Arabs אלפצל *seruans bonitatem.* Chaldaeus recentior חסר ad δικαιοσύνη טיבוי autem ad ελεος retulisse videtur. Latinus scripsit: *Seruans misericordiam.* Eques Ill. I. D. Michi transtulit: Der seine Liebe ungeändert behält. Isaacides haec verba sic interpretatur: *Memoria tenens pietatem, cui homo studet coram ipso, per annos mille generationum.* Melius Ezrides: *Seruans pietatem patris erga filios, si iidem fuerint boni.*

Prou. 20, 28: *Et fulciet* בחסר εν δικαιοσύνη *pietate paterna erga ciues solium suum.* Lucifer Caralitanus εν δικαιοσύνη, ex idiomate Hebraeorum, idem esse putauit ac δικαιο, verba enim Graeca, καὶ περιουλώσσω εν δικαιοσύνη τὸν θρόνον αὐτοῦ, sic transtulit, *et circumeunt iusti sedem eius.* Ex sententia Luciferi ergo Graecus verba Hebraica hoc modo explicuit: *Fulciet rex hominibus pietati erga ipsum studentibus, id est, ciuibus et ministris fidelibus, solium suum.* Chaldaeus nomen Hebraicum בחסר retinuit. Vulgatus posuit: *Roboratur clementia thronus eius.* Syrus habet בטיבותא *benignitate*, Arabs באלקרל *aequitate.* Ezrides et Gerfonides intelligunt *pietatem paternam cui studet rex.* Alb. Schultens transtulit: *Per uertatem virtutis solium suum fulciet.* Eques Ill. I. D. Michaëlis conuertit: *Durch Gnade bevestiget er seinen Thron.*

Fd 6020 II

(2)

ULB Halle

3

003 772 209

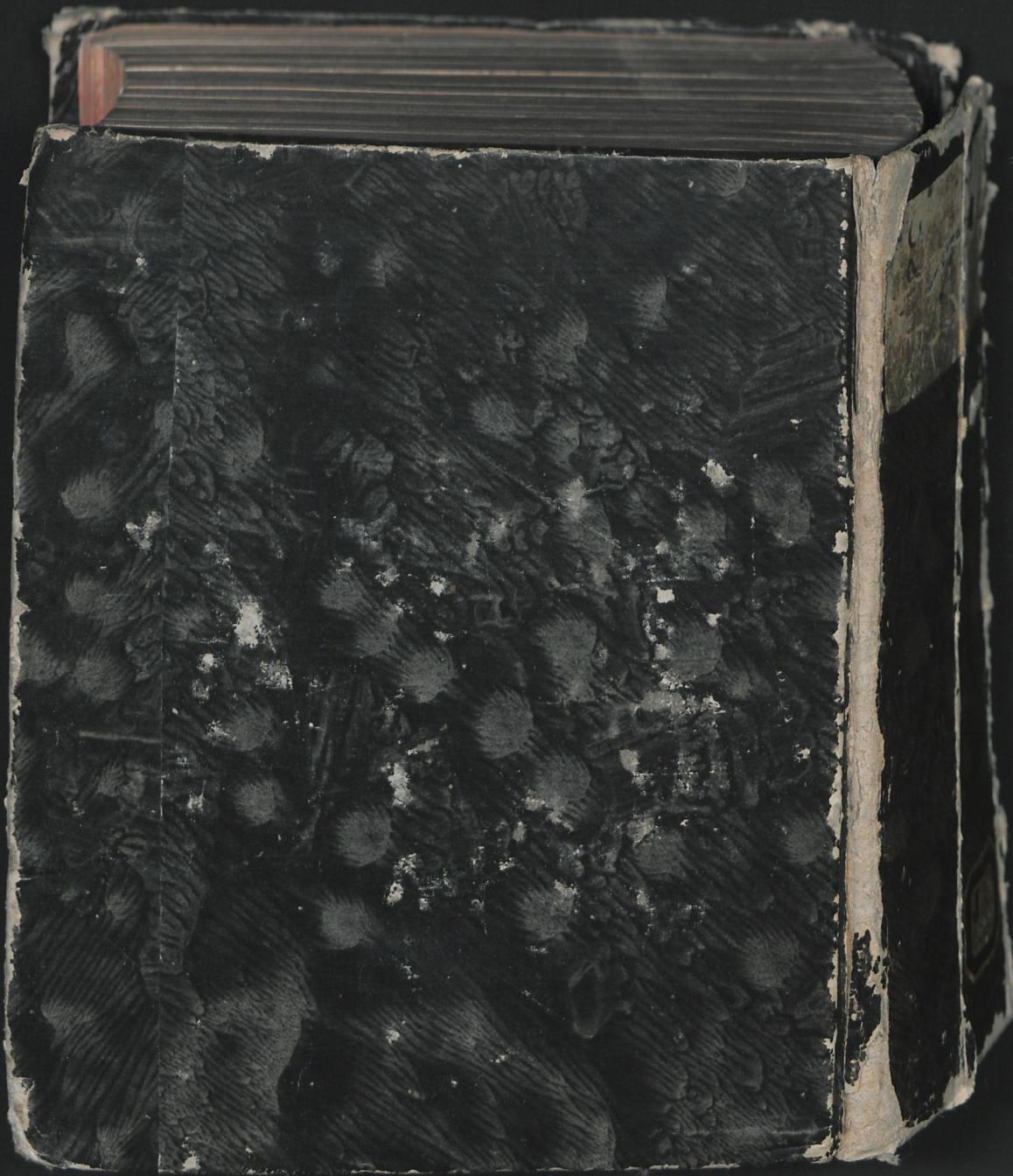


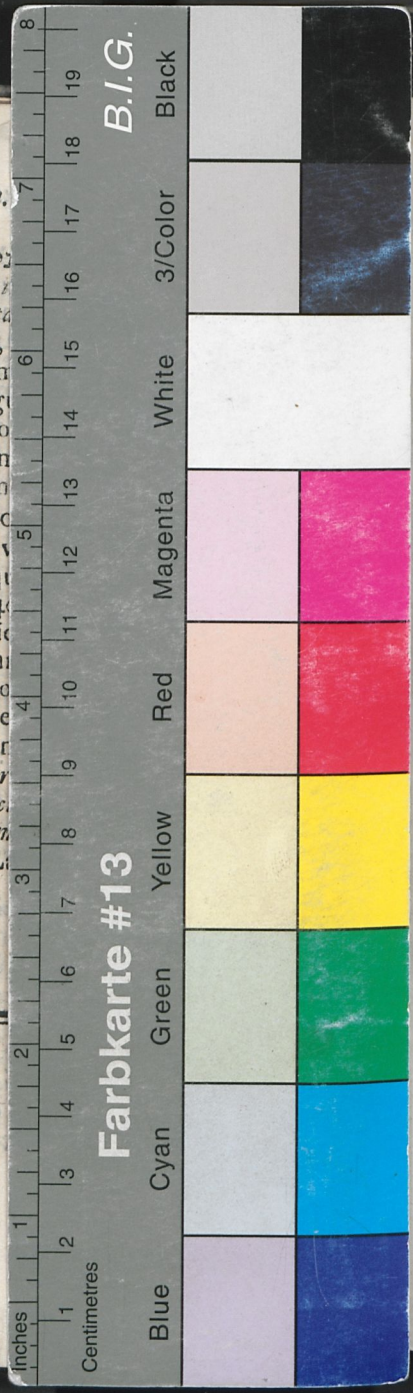
FA-906

VMA

Wt







B.I.G.

Farbkarte #13

13

Q. D. B. V

MIV.10

PRAEMISSA AD HOS. II. SEGM. XXI
VOCABVLI ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ EXPLICATIONE

XXII

EXAMEN VERNVM

DEO IVVANTE

IN ILL. GYMNAS. CASIMIR. ACADEM

CVM

ORATIONE CENSORIA

A. D. XVIII. XIX. ET XX. MART

IN SCHOLA SENATORIA AVTEM

A. D. XXI. ET XXII. EIVSD. MENSIS

MDCCLXXXII

HABENDVM

INDICVNT

DIRECTOR

ET

RELIQVI PROFESSORES

COBVRGI,

FORMIS AHLIANIS

m.

